

ANALÝZA A HODNOCENÍ JAZYKOVÉ ÚROVNĚ VYBRANÝCH POŘADŮ ČESKÉ TELEVIZE ZA 2. POLOLETÍ 2023

Martin Havlík – Lucie Jílková – Jakub Kopecký – Helena Özörencik
(Ústav pro jazyk český Akademie věd České republiky, v. v. i.)

Úvod

Jazyková analýza, kterou jsme zpracovali, je založena na postupech a kritériích popsanych v úvodu textu Analýza a hodnocení jazykové úrovně vybraných pořadů České televize za 1. pololetí 2006. Za primární považujeme požadavek kultivovanosti vyjadřování, kterou chápeme jako správnost a přiměřenost jazykového projevu s ohledem na situační a žánrové aspekty. Tentokrát jsme analyzovali pořady Dobré ráno, Múzarium aneb Všechny múzy světa, Sama doma, Světový pohár v klasickém lyžování a Události v regionech (Brno, Ostrava).

Dobré ráno

Pořad Dobré ráno se vysílá každý všední den na programu ČT2, trvá 150 minut, vysílá se z brněnského nebo ostravského studia ČT. Naše analýza se zaměří na jazykový projev hlavních moderátorů, moderátorů zpráv a počasí.

Než přejdeme k jednotlivým mluvčím, upozorníme na jeden sice drobný, ale dosti nápadný jev, na nějž jsme narazili u více z nich. Jde o tzv. diskurzivní marker *no a* v konektivní funkci. Jinými slovy, prostřednictvím těchto dvou krátkých slov moderátoři často propojují různé informace. Viz k tomu příklady z předpovědi počasí (s ohledem na to, že jde o přepis mluveného textu, není zaznamenávána interpunkce): ... *přeháňky no a další občasný déšť*; ... *místy se můžeme potkat s mlhou no a vítr ten vane jen slabý*; ze zpráv z kultury: *narozeniny slaví Martina Hynková Vrbová no a vy ji dnes přímo v akci uvidíte o půl jedné na jedničce jak jinak než v magazínu Sama doma takže Martino všechno nejlepší no a na závěr ještě taková malá douška*; z rozhovoru hlavních moderátorů s hostem: ... *já jsem kdysi sbírala kaštiny do školy no a na to jak správně to udělat se budeme ptát...*; z úvodního přehledu témat: *jak si dekorace vyrobit s floristkou no a se zimou se také více plní domy azylové; ... no a v rámci hlavního tématu*. Dáváme k úvaze, zda tento konektivní prostředek není v tomto pořadu užíván

příliš často a zda alespoň v některých kontextech, např. během předpovědi počasí, nepůsobí příliš neformálně.

Další projevy přílišné neformálnosti se někdy objevují v projevu Petra Hradila, jednoho z hlavních moderátorů. Vezměme například tuto jeho otázku směrem k hostovi; tématem rozhovoru byla předmanželská smlouva, znakem [ə] značíme tzv. hezitace, tedy středovou samohlásku pohybující se ve výslovnosti mezi [a] a [e], interpunkci v přepisu mluveného textu nezaznamenáváme: *(mlasknutí) jenom jste teda se zeptám jo dy dy jak jste říkal že si teda ə jakoby vlastně svůj majetek aby když on udělá když se dostane do do nějakých jako nesnázi v tom podnikání aby se to netýkalo rodinného majetku tuhleto situaci. Za zvláště rušivé považujeme úvodní mlasknutí, dále dáváme k úvaze, zda by se nemohlo omezit užívání výrazů jo, jako a teda. Tyto výrazy, tzv. diskurzí markery, společně ještě s výrazy vlastně, jakoby a hezítacemi jsou přirozenou součástí zvláště nepřipravených mluvených textů, přece jen je ale z ukázky zjevné, že míra užívání těchto prostředků je dosti vysoká. U tohoto mluvčího dále pozorujeme krácení samohlásek (*řikám* v příkladu výše) či vynechávání souhlásek (*nemoh*), viz k tomu: *Jedno z témat ə se týká vlastně ə žen za kamerou že jo že sem tomu nemoh věřit*. Někdy se jako problematické mohou, kromě zmíněných neformálních prvků, jevit i nápadné proměny tempa, viz k tomu: *(mlasknutí) tak Tome (míněn Mgr. Tomáš Ostrožlík z Českého hydrometeorologického ústavu) já ti (.) podám trošičku ə meteorologův alergen (.) páč na mě to působí že teda fakt budou bílé Vánoce* (tečkou v závorce značíme pauzu). V tomto příkladě byla první část (ke slovu *alergen*) pronesena ve velmi pomalém tempu, viz i přítomnost pauz, zatímco druhá část v tempu velmi rychlém, takže slova *působí že teda* byla vyslovena téměř nesrozumitelně.*

Diskurzí marker *teda*, zmíněný u P. Hradila, se někdy nápadně často objevuje také v projevu Petry Češkové, další hlavní moderátorky: *A tak opravdu si myslíte teda nebo vy to i víte asi ə že když teda dáme více peněz za ten elektrospotřebič konkrétně opravdu půjdeme za tou kvalitou a teda si připlatím že by nám mohl vydržet déle?* Ve variantě *tedy* tento výraz někdy nadbytečně užívá také moderátorka Anna Bangoura: *Co tedy ještě dalšího bychom neměli dávat do těch krmelců?*

Výslovnost moderátora zpráv Lukáše Kanií je bezproblémová, pečlivá a srozumitelná. Totéž platí pro moderátory Aleše Zbořila a Radka Erbena. Projev moderátorky počasí Terezy Chadrabové Puffer je rovněž bezproblémový, jen je občas narušen hlasitými nádechy. K projevům moderátorek počasí Kateřiny Kocichové a Veroniky Boleslavové nemáme námitek. U Ondřeje Blaha jsme výjimečně narazili na nespisovné tvarosloví (*kuře dostane jinej šmrnc*), jinak je jeho výslovnost velmi pečlivá, obecně je jeho projev opět bezproblémový. Ani

k projevu moderátorky zpráv Moniky Horákové nemáme žádné výhrady, jen se u ní občas objevuje tzv. třepená fonace. V následujícím příkladě bylo takto vysloveno slovo *víkendu*: *Telefonní linky nefungovaly o víkendu*. V důsledku tohoto typu výslovnosti bylo poslední slovo ve větě vysloveno nápadně tišeji a pomaleji než slova předchozí. Nejde však o překážku porozumění ze strany posluchače.

Na příkladu otázky moderátorky Soni Beranové upozorníme na dva jevy, na něž lze narazit i u dalších moderátorů (interpunkce není v přepisu mluveného textu zaznamenána): *Mě vlastně celou dobu zajímalo a včera při přípravě proto jsem se vás ptala jak velký je to fenomén jsem zjistila že se tomu věnujou miliony lidí po celém světě ono to vlastně asi na jedné straně je hobby koníček na druhé straně to i souvisí s tou ornitologií a ekologií jako takovou tak jak je to propojeno proč jsou vlastně ptáčkaři pro tu vědeckou akademickou obec důležití? Nejprve vezměme pasáž *Jak velký je to fenomén?* Na tento typ dotazování lze v poslední době narazit i v mnoha dalších diskusních pořadech, někdy ještě ve variantě: *Do jaké míry je to fenomén?* Dáváme k úvaze, zda tímto typem dotazu chce moderátor od hosta získat odpověď, která by skutečně vyjádřila velikost či míru něčeho. Dále si lze všimnout, že takto formulovaná otázka v sobě obsahuje hned několik různých témat a pro hosta nemusí být jednoduché se v takové spleti vyznat, zapamatovat si všechna témata či problémy, jež se v ní objevily. Koneckonců v tomto případě je i výmluvná reakce hosta na tuto otázku: *Aha, tak to je hned asi sedm otázek v jedné*. Od moderátora Radka Erbena si ještě vypůjčíme příklad, který představuje typ dotazování, na nějž lze narazit i u dalších moderátorů: *Jaký je obecně stav zvěře v České republice? Protože to počasí je takové, jaké je*. Třebaže jde o projev mluvený, do značné míry neformální, řídicí se odlišnými pravidly než text psaný, korigovaný, dáváme k úvaze, zda by vedlejší větě začínající slovem *protože* neměla předcházet nějaká věta hlavní, např. *... republice? Ptám se vás, protože to počasí...**

Projev Moniky Brindzákové je poznamenán nenáležitou výslovností všech sykavek, nejnápadněji *š* a *ž*, a polosykavky *c*. Zachytili jsme například natolik oslabenou výslovnost souhlásky *z* ve slově *zdravé*, že zaznělo téměř slovo *dravé*, oslabenou výslovnost souhlásky *c* ve slově *nicméně*; zaznělo spíše *nit méně*. U této mluvčí jsme ještě zachytili tzv. kontaminaci neboli míšení: *To jste nám vzal vodu na náš mlýn*. Zde došlo ke kontaminaci frazémů *To jste nám vzal vítr z plachet* a *To je voda na jeho mlýn*.

Přes jednotlivé výhrady, jež k některým mluvčím uvádíme, je potřeba především uvést, že všichni mluvčí své moderátorské role – také vzhledem k délce pořadu, době jeho vysílání či faktu, že jde o přímý přenos – zvládají velmi dobře. Hlavní moderátoři jsou svým hostům

pozvaným do studia i svým kolegům (moderátorům zpráv, počasí či kuchařům) neustále kooperujícími a pozorně naslouchajícími partnery.

Shrnutí: Všichni posuzovaní mluvčí zvládají své role velmi dobře. K divákům promlouvají spisovnou češtinou, v přiměřeném tempu, slovní zásoba je volena vhodně. Na drobné nedostatky u jednotlivých mluvčích upozorňujeme výše; viz zejména příliš časté užívání *no a* v konektivní funkci, jež jsme zaznamenali u více mluvčích, a některých dalších tzv. diskurzních markerů; nápadně časté je např. užívání výrazu *teda/tedy*, zachycené rovněž u více mluvčích.

Múzárium aneb Všechny múzy světa

Múzárium aneb Všechny múzy světa je zábavně-naučný pořad pro děti, který ve sledovaném období vysílal program ČT :D. Dětským divákům představoval „druhy umění“, tedy různé druhy tvůrčích činností jako loutkářství, malířství nebo zpěv ve voicebandu. Většina vydání trvala kolem 13 minut.

V pořadu promlouvaly Barbora Vaculíková a Olivie Coco Rafajová, v některých dílech také Zora Jandová, autorka scénáře pořadu, a pozvaní hosté. Následující hodnocení je zaměřeno na projev prvních dvou uvedených mluvčích a na některé postupy textové výstavby, které jsme ve zhlédnutých vydáních pořadu pozorovali.

Mluvčí pronášely patrně výhradně předem připravené promluvy. Konkrétně šlo o čtené komentáře k předtočeným záběrům a promluvy v inscenovaných dialogích ve studiu, ty byly zjevně také připraveny předem, nebyly však čteny. Při čtení komentářů mluvčí až na nečetné výjimky vyslovovaly pečlivě, projevy náležitě členily. Zejména v těchto pasážích je patrné, že jde o profesionální mluvčí, které jsou schopny srozumitelně zvukově členit i složitější text a srozumitelné čtení přiměřeně doplnit hlasovým hereckým projevem. Ocenit tuto skutečnost chceme zvláště u Olivie Coco Rafajové, které je, máme-li správné informace, 13 let. Tvaroslovné prostředky, které se ve čtených komentářích vyskytovaly, byly výhradně spisovné.

V inscenovaných dialogích mluvčí užívaly spisovné tvarosloví, ojedinělou výjimkou byl tvar *dvěmi* namísto náležitého *dvěma* u Barbory Vaculíkové. U této mluvčí jsme zaznamenali také několik případů výslovnosti slova *muzeum* jako *múzeum*. Mohlo jít o pokus výslovnost slova aktualizovat a poukázat na jeho etymologickou souvislost se slovem *múza*, potažmo s názvem pořadu. Pokud o záměr skutečně šlo, k jeho jednoznačnějšímu vyznění by patrně přispělo, kdyby slovo takto vyslovovala i druhá mluvčí. Tvůrcům bychom však doporučili

vhodnost této aktualizace zvážit, podoba *múzeum* může být totiž interpretována jako existující, ale ve veřejném projevu značně příznaková forma výslovnosti tohoto slova.

U mluvčí jsme pozorovali také střídání zvukové podoby slov s různou stylovou platností. V následujícím příkladu šlo o kombinaci veřejným projevům vyhovující podoby *říká* (první replika) a pro běžné soukromé rozhovory typických *tim* nebo *dycky* (třetí replika). Ani zde není zcela zřejmé, zda šlo o vědomou snahu, například dodat dialogu ráz běžné konverzace, nebo byl přechod k prostředkům typickým pro běžné vyjadřování spíše nezáměrný. (Zde a dále příklady zaznamenáváme v souladu s pravopisnými zvyklostmi.)

Barbora Vaculíková: Představ si film, o tom se někdy říká, že jsou to pohyblivé obrázky.

Olivie Coco Rafajová: Ale na světě jsou miliony a miliony filmů. Jak se nám všechny vejdou do múzária?

Barbora Vaculíková: S tim už si hlavu nelámej, v našem múzáriu dycky všechno dobře dopadne.

V projevu obou mluvčích se opakovaly případy intonačního členění, konkrétně melodického průběhu konců výpovědí a umístování pauz, které neodpovídalo obsahové výstavbě textu. Nenáležitý melodický průběh konce výpovědi se vyskytl například v první replice předchozí ukázky: Slovo *obrázky* pronesla Bára Vaculíková se stoupající intonací, která naznačuje pokračování promluvy. Její promluva však skončila a slovo převzala druhá mluvčí. Vznikl tak dojem, že Báře Vaculíkové „skočila do řeči“, což podle všeho nebylo tvůrci pořadu zamýšleno.

Chybějící pauza v následující promluvě Olivie Coco Rafajové ovlivnila přehlednost tematické výstavby této výpovědi: *Improvizace je taková činnost, která nebyla předem PAUZA vymyšlená nebo vyzkoušená. Třeba právě jako tohle jejich zpívání. Budete taková naše živá ukázková učební pomůcka.* Promluva byla pronesena bezprostředně po tom, co byly do studia uvedeny členky hudební skupiny Yellow Sisters, na které se zde mluvčí slovy *budete taková naše...* obrací. Kvůli absenci pauzy za slovem *zpívání* mohl velice snadno vzniknout dojem, že živé ukázky, které mají Yellow Sisters předvést, se budou týkat hudební improvizace zmíněné v předchozí části promluvy. Slovem *budete* však byl zahájen nový tematický celek, následující ukázky ilustrovaly řadu jiných pojmů z hudební teorie, o improvizaci se však dále nemluvalo. Slovu měla proto předcházet výraznější pauza, která by tento předěl naznačila a umožnila divákům se v tematické výstavbě zorientovat.

O textové výstavbě se zmiňujeme obecně, protože není možné posoudit, zda jsou její prostředky předmětem volby mluvčích, nebo zda jsou součástí scénáře, jímž se řídí. První pozorování se týká způsobu, jakým je divákům prezentována tematická výstavba textů. Tyto texty obvykle obsahují různé formy výkladu souvisejícího s jednotlivými tvůrčími činnostmi. Jsou tematicky velmi bohaté, témata spolu úzce souvisejí a velmi rychle se střídají. Ve

formulacích, jimiž byla nová témata uváděna, jsme zaznamenali několik nedostatků. Šlo například o nadužívání některých formulací, především *no a* nebo *nó a*; tu jsme u jedné mluvčí zaznamenali i ve výpovědích uvádějících tematické celky, které po sobě následovaly téměř bezprostředně: *No a dřív nosili malíři takovéhle velké haleny s kapsami a baret. (...) No a tohle jsou olejové barvy.*

Závažnější nedostatek však představovaly formulační neobratnosti, kvůli nimž byla tematická výstavba textů prezentována nepřesně. Ve stejném vydání pořadu jako citovaná výpověď o improvizaci zazněla promluva *Takové unisono zpívání je moc fajn. Ale mnohem větší zábava je to zpívat ve vícehlase. Ale na to už bychom potřebovali dalšího člena naší kapely, a to je náš beatboxer Honza.* Mluvčí zde měla zjevně uvést nové téma výkladu – vícehlas – a nového účastníka dialogu ve studiu – beatboxera Honzu, který doprovodí následující hudební číslo. Užila k tomu formulaci, která je kvůli zájmenu *to* ve spojení *na to už bychom potřebovali* víceznačná. Zájmeno zde může odkazovat k následujícímu hudebnímu číslu (tak je mluvčí, která na rozdíl od diváků další průběh pořadu znala, s největší pravděpodobností užila), ale také k obsahu předchozí části výpovědi, kterou, na rozdíl od hudebního čísla, slyšeli diváci.

Tento příklad ilustruje také důsledek, které má nepřesné prezentování tematické výstavby pro informační hodnotu textů. Divák, který nezná pojem vícehlas, může formulaci *ale na to už bychom potřebovali dalšího člena naší kapely* zcela přirozeně vztáhnout k tématu *zpívat ve vícehlase* a interpretovat ji například tak, že předkládá informaci, že k vícehlasu je třeba více než šest hlasů. Šest osob schopných zpěvu se totiž rozhovoru účastnilo před tím, než do něj byl beatboxer uveden.

Druhé pozorování se týká definic, které do textů tvůrci zahrnuli. Výklad o jednotlivých tvůrčích činnostech měl v různých vydáních pořadu různou podobu. Často obsahoval originálně pojaté sdělovací postupy kombinující zvukové a obrazové prostředky, jimiž se tvůrcům dařilo divákům zpřístupnit i velmi abstraktní témata. Jako příklad uveďme vydání pořadu o folkloru, v němž taneční čísla verbuňku a stepu, a především kombinace těchto tanců, objasňovaly paralely mezi venkovským a městským folklorem.

Obvykle byly součástí výkladu také definice pojmů, které s tvůrčími činnostmi souvisejí. Definování pojmů je postup typický například pro školní výuku nebo vědeckou komunikaci; účinné definice vycházejí z podrobné znalosti oboru, na jejichž základě je možné identifikovat podstatné rysy definovaného jevu, a formulace vhodné k jejich sdělení konkrétním příjemcům. U některých definic, které zazněly v hodnoceném pořadu, tyto zásady dodrženy nebyly. Týkalo se to mimo jiné definic, v nichž byl pojem definován porovnáním s jiným pojmem, o němž se předpokládá, že je příjemcům známý nebo snáze pochopitelný. Sami tvůrci

jsou si patrně vědomi, že především předpoklad známosti pojmu je v případě pořadu pro dětské diváky problematický. Definice tak měly například podobu, kterou ilustruje následující příklad, ve kterém se namísto definovaného pojmu (*poezie*) vykládá zejména pojem, s nímž se porovnává (*próza*):

Olivie Coco Rafajová: Poezie to jsou básničky, že jo?

Barbora Vaculíková: Přesně tak, poezie to je opak prózy a próza je slovo latinského původu a znamená řeč hovořící nerýmovaně.

Pochopit na základě této definice pojem *poezie* vyžaduje značné úsilí: *Prózu* tvůrci definovali výkladem původu tohoto slova. Aby mohl divák z tohoto výkladu vycházet, musí být schopen mimo jiné pochopit neobvyklou personifikaci *řeč hovořící* jako *řeč uspořádaná nějakým způsobem* a odhadnout, že slovo *řeč* je zde užito ve specializovaném významu komponovaného jazykového projevu, který zahrnuje projevy nejen mluvené, ale i psané. Zároveň však jde jen o projevy umělecké, protože jen ve sféře umělecké slovesné tvorby je možné *prózu* chápat v určitém smyslu jako opak *poezie*. (Stranou ponechme, že poskytnutý etymologický výklad není zcela přesný, jako *řeč hovořící nerýmovaně* je možné do češtiny převést nikoli samo slovo *prósa*, ale sousloví *prósa orátio*.) Až na základě těchto myšlenkových kroků může divák přistoupit k tomu, že s *poezií* spojí znak *rýmovanosti* protikladný k *nerýmovanosti* *prózy*. Takto navíc dospěje k sice tradičnímu, ale ne zcela přesnému pojetí *poezie*; v antice mohl být rozdíl mezi *poezií* a *prózou* vztahován k přítomnosti *rýmu*, v současnosti je však za znak definující *poezii* považováno *rytmické uspořádání veršů*, které nemusejí být *rýmovány*.

Jako informačně nejpřístupnější a nejspolehlivější část předkládané definice pojmu *poezie* se tak jeví výpověď *Poezie to jsou básničky, že jo?*, díky níž mohou diváci pojem vztáhnout k jim známým příkladům *básniček*. Jsme si vědomi, že vytvořit obsahově přesnou a pro dětského diváka srozumitelnou definici takového množství pojmů, jaké je v pořadu prezentováno, nemusí být možné bez konzultace s odborníky z daných oborů a pravděpodobně také s odborníky na pedagogickou komunikaci. Upozorňujeme proto, že alternativu výkladového postupu, při němž se vychází z abstraktních definic, představuje právě postup, při němž je jev objasněn nejdříve pomocí vhodných příkladů, jimiž je možné definici ilustrovat nebo ji z nich vyvodit.

Shnutí: Projev Bány Vaculíkové i Olivie Coco Rafajové odpovídá zaměření hodnoceného pořadu. Oceňujeme kreativní výkladové postupy, které tvůrci pořadu využili, doporučujeme

jím však zaměřit se také na přesnou prezentaci tematické výstavby textů a podobu definic, jež jsou v textech obsaženy.

Světový pohár v klasickém lyžování

Závody Světového poháru v klasickém lyžování v sezóně 2023/2024 začaly na konci listopadu ve finském zimním středisku Ruka. Do konce roku 2023 se ještě konaly závody ve švédských střediscích Gällivare a Östersund a v norském Trondheimu. Ze všech čtyř míst Česká televize přenášela kompletní sadu závodů mužů i žen. Na jejich komentování se podíleli sportovní komentátoři David Kozohorský, Marek Svačina, Jiří Janota a Pavel Čapek a expertky Kateřina Neumannová, Petra Hynčicová, Kateřina Razýmová a Jiří Magál.

Jazykový projev všech jmenovaných mluvčích je na obvyklé a standardní úrovni sportovních přenosů České televize. To znamená, že komentátoři bez problému používají spisovné tvarosloví, např. *skvělé lyže; byly výkonnostně odlišné; pomalé tempo; když je to tělo unavené; tady z toho nejsme moudří*. Expertky a expert se o užívání spisovného tvarosloví snaží, ale s rozdílnou mírou úspěšnosti; v jejich jazykovém projevu se tak objevují nespisovné tvary, např. *to prodloužení je nepříjemný; jsou hodně hektický; bude to zajímavý; není to vo tom; vopravdu ukáže ta výkonnost; ta jela vo pět nebo vo štyry vteřiny rychleji jak ostatní rozjížd'ky; i když na tom kopci měla malinkej rozestup* aj.

Součástí jazykových projevů jak sportovních komentátorů, tak i spolukomentátorů, odborníků, bývají také expertní výrazy, např. *soupaž; máza*; a ustálené metafory či slovní konstrukce, např. *dala jí čtyřicet vteřin; to ted' rozbali; jestli nějak zásadně nevytuhne; Moa dostala deset vteřin od Jessie; ten kilometr a půl dá bez rukavice*. Expertní výrazy či přímo sportovní termíny mohou být v přiměřené míře vhodným obohacením promluv. Mluvčí jimi totiž dávají najevo svou obeznámenost se sportem. Předností termínů oproti běžným slovům pak je jejich přesnost. Ustálené metafory naopak svou přesnost ztrácejí, mluvčí je často používají pro obecně podobné situace. Tato podobnost přitom může být jen velmi přibližná, či dokonce zdánlivá.

Nyní stručně k projevům jednotlivých mluvčích. Několik závodů ze Švédska komentoval Pavel Čapek, který je sportovní veřejnosti znám zejména jako fotbalový komentátor. Ve svých komentářích však prokazoval velmi dobrou obeznámenost s klasickým lyžováním, působil přesvědčivě a jeho projev byl na velmi vysoké úrovni. Pavel Čapek komentuje zásadně s využitím spisovného tvarosloví: *to bylo poměrně překvapivé; nejlépe;*

nebyla planá slova. Z druhého příkladu je patrné, že komentátor dává přednost stylově vyšším variantám i tehdy, kdy je možno použít hovorovější variantu (*nejlíp*). Třetí příklad dokládá Čapkovu schopnost bez problémů užívat náležitě koncovky středního rodu, místo nichž někteří mluvčí i ve formální komunikaci užívají tzv. unifikované koncovky (srov. *byla slova* a *byli slova*; písmeno *I* používáme jako unifikovaný znak pro *i/y*).

Dalším komentátorem, který je znám z fotbalového prostředí, je David Kozohorský. Na rozdíl od Pavla Čapka komentoval podstatně více závodů, předpokládáme tedy, že klasickému lyžování se věnuje systematictěji než jeho kolega. Pro posouzení jazykového projevu to ovšem není nikterak zásadní. Rovněž David Kozohorský bez problémů a prakticky vždy používá spisovné tvarosloví. Také v jeho projevu jsme zaznamenali např. stylově vyšší tvar *méně*. Pro komentátorův projev jsou typické výrazné pauzy uprostřed promluv, a to v místech, které neodpovídají syntaktickému ani významovému členění. Rytmus a tempo komentátora jsou spíše než syntaktickou a významovou stavbou vět určovány potřebou rozmyslet se, jak pokračovat v promluvě. Uveďme jeden ilustrační příklad: *tyto dvě budou* (0,7) *čekat na to* (1,1) *v jakém čase: se poběží zbylá čtvrtfinále* (5) *z každého postoupí první dvě*. Čísla v závorkách označují dobu trvání pauz v sekundách, dvojtečka za slovem *čase* nápadné prodloužení koncové samohlásky. Z přepisu vidíme, že pauzou byly rozděleny dvě části analytického tvaru slovesa v budoucím čase; další pauzou pak dvě části věty, přičemž v první byl přísudek, zatímco v druhé obligatorní přímý objekt (předmět) závislý na přísudku. Pozoruhodné také bylo, že komentátor tuto větu prozodicky neukončil, naopak prozodie realizovaná na posledním slově *čtvrtfinále* signalizovala rovnou melodií, stále stejnou intenzitou hlasu a nezpomalením tempa pokračování promluvy. Zřejmě i proto nezačal mluvit spolukomentátor Jiří Magál, a tak po pětivteřinové (velmi dlouhé) pauze pokračoval opět David Kozohorský: *z každého postoupí první dvě*.

Marek Svačina patří také mezi velmi zkušené sportovní komentátory; i on bez problémů používá spisovného tvarosloví. Jeho projev nepostrádal potřebnou míru sportovního zaujetí, které vyjadřoval prozodickými prostředky, a to přesto, že v komentovaných závodech čeští reprezentanti buď vůbec nebyli, nebo se neprosazovali na předních pozicích.

Posledním z hodnocených sportovních komentátorů je Jiří Janota, který též nemá problémy se spisovným tvaroslovím, např. *už dvanáct závodnic ... odstoupilo, buďto samo anebo bylo dojeté*. V jeho projevu se však objevovaly různé přeřeky, např. *tři americké závodnyce* [závodnyce] místo *závodnice* [závodnice]. Bohužel nešlo jen o ojedinělé případy. Při komentování závěrečného finišu s náležitě emotivní prozodií se během krátké chvíle přeřekl třikrát: *je to: souboj (.) opravdu o: desentinkách a: metrů ale nakonec to bude lepší pro Švédsku*

Mor- Molu (.) *Ilarovou*. Komentátor měl potíže vyslovit delší slovo *desetinkách*, následně váhal i ohledně toho, čeho to jsou desetinky, jak je patrné i z hezitačního zvuku, který jsme přepsali jako *ə*. I po kratším zaváhání promluvil chybně o *desetinkách metrů*, nikoli *vteřin*. Dále se mu do výslovnosti obyvatelského jména *Švédka* promítla i souhláska *s* z názvu státu *Švédsko*. A nakonec se mu nepodařilo ani na druhý pokus vyslovit křestní jméno závodnice správně, neboť zmíněná sportovkyně se jmenuje Moa Ilarová.

Bývalé závodnice, které spolukomentovaly závody, se snažily promlouvat spisovně, např. *toho dlouhého; nic příjemného; je to úplně odlišné; osamocený závod; jiný závod; vyhřívané ponožky* aj. V jejich projevech se ale též vyskytovaly podoby nespisovné, např. *může bejt jenom nějaký lehce třeba natržený ret; u těch hromadných startů jsou většinou hodně hektický tady první první kilometry ə: kór když se jede do kopce; celou svoji polovinu stoupe* aj. Velmi častým a nápadným obecněčeským prostředkem v jejich projevu bylo protické *v-*, typicky ve slovech *vopravdu* či *von, vona*.

V projevu bývalého závodníka Jiřího Magála se objevovaly prostředky obecné češtiny nejnápadněji, např. *je otázka esli pak by to stačilo i do finále esi tam nechat takovou mezeru nebo uplně vo ten boj vo VÝDECH tomu vo první místo aby NÁDECH ə: jo mě přide že to neni uplně tak dlouhá cílová rovinka*. Tento příklad zachycuje nejen množství obecněčeských prvků, ale také velmi neuspořádanou významovou a syntaktickou výstavbu výpovědi. Mluvčí měl v této zaznamenané chvíli evidentní problémy plynule formulovat a rozvíjet své myšlenky. Celou výpověď pak zakončil nápadným protažením poslední samohlásky *a* ve slově *rovinka*. Signalizoval tím pokračování své promluvy, které ovšem nepřišlo, a tak se po více než čtyřech vteřinách slova ujal David Kozohorský.

Na závěr se krátce zmíníme o označování závodnic jejich jmény. Zatímco všichni sportovní komentátoři, a rovněž i Kateřina Neumannová, používali přechýlené podoby ženských příjmení, všichni zbývající experti používali jejich nepřechýlenou podobu. Bývalé závodnice nadto nezřídka jmenovaly své bývalé kolegyně pouhým křestním jménem. Tatáž závodnice tak mohla být jmenována různým způsobem, např. *Moa Ilarová, Ilar* či *Moa* (srov. příklad výše). Některým posluchačům to mohlo ztížit rozpoznání reference k závodnicím, pro jiné posluchače to naopak mohlo být zpestřením promluv a označování sportovkyň.

Shrnutí: Komentování závodů Světového poháru v klasickém lyžování bylo jazykově na standardně dobré úrovni. Sportovní komentátoři hovořili spisovně, spolukomentující se o to pokoušeli s různou mírou úspěšnosti.

Sama doma

Pořad Sama doma vysílal ve sledovaném období program ČT1. Tvůrci jej na webové stránce označují jako „živě vysílaný kontaktní publicistický pořad“. Jedno vydání pořadu trvalo přibližně 90 minut, byl vysílán živě.

V každém vydání pořadu promlouvala dvojice moderátorek a několik hostů. Moderátorky v pořadu pronášely několik typů promluv, z nichž většina byla součástí dialogů s hosty, promluvy mohly být do jisté míry připraveny předem, bezprostředně formulovány byly většinou podle všeho až během dialogu. Toto hodnocení je zaměřeno souhrnně na projev moderátorek, které vystupovaly ve zhlédnutém vzorku pořadů, konkrétně Barbory Černoškové, Petry Eliáš Volákové, Ester Janečkové, Lucie Křížkové, Kateřiny Podrazkové a Martiny Vrbové Hynkové.

Projev moderátorek charakterizovalo velmi stabilní a relativně pomalé tempo promluv. Usilovaly o pečlivou výslovnost, o užívání zvukových podob slov vhodných pro veřejné projevy a spisovného tvarosloví. Nepečlivá výslovnost (*třeba* vysloveno jako *třea*, *pustte* jako *puste*, *samozřejmě* jako *samozřejně*) se v projevech moderátorek vyskytovala izolovaně, ale opakovaně. Také díky pomalému tempu tyto případy pravděpodobně nezpůsobují problémy se srozumitelností textů. Na omezenou srozumitelnost související se způsobem výslovnosti jsme narazili pouze v důsledku výskytu tzv. třepené fonace u Petry Eliáš Volákové. K třepené fonaci dochází, když hlasivkami při mluvení, například v několika posledních slabikách na konci promluv, prochází jen slabý proud vzduchu, a mluvení proto provází hluboký zvuk podobný drnčení. Petra Eliáš Voláková tímto způsobem vyslovuje i relativně dlouhé pasáže. Jejich opakující se sníženou srozumitelnost ilustruje například pasáž, kterou jsme slyšeli jako *Vítám zde marškuloudovou, dobrý den, Dášo.* a až s pomocí titulku, v němž bylo uvedeno jméno osoby, kterou moderátorka představovala, rekonstruovali jako *Vítám zde Dagmar Školoudovou, dobrý den, Dášo.*

Nadměrný výskyt třepené fonace souvisí nejčastěji s nevýhodným umístěním nádechů. Pozorovali jsme, že u Petry Eliáš Volákové provází úseky, v nichž se nedostatek dechu projevuje, také specifický pohyb, při němž mluvčí skloní hlavu a promlouvá s bradou přitisknutou ke krku, což může ovlivňovat průchodnost dechového ústrojí. Úpravou dechových, případně pohybových, návyků by mělo být možné třepenou fonaci z projevu mluvčí odstranit.

Nespisovné tvaroslovné prostředky a zvukové podoby slov typické pro každodenní komunikaci se v projevu moderátorek vyskytují v pasážích rozhovorů, v nichž jde nikoli

o předání informací, ale o navázání nebo potvrzení vztahu či spolupráce mezi aktéry rozhovoru. Objevily se například v pasáži rozhovoru o úpravě vlasů s hostem, kadeřníkem, v níž bylo otevřeno téma ženských účesů, které umožňují vlasy jednoduše sepnout, a jež proto vyžadují ženy pečující o malé děti. Moderátorky si v ní s hostem vyměnily následujícím smíchem provázené repliky, které především ilustrovaly přátelské vztahy účastníků rozhovoru, jež umožňují se od hlavního tématu rozhovoru odklonit k osobní situaci hosta. (Příklad doplňujeme o interpunkci ve shodě s pravopisnými zvyklostmi. Nespisovné tvaroslovné prostředky a zvukové podoby slov typické pro každodenní vyjadřování označujeme tučně.)

*Petra Eliáš Voláková: ... Vy se totiž **eště** nestaráte o ty **malý** doma.*

Host: No to ne, no.

*Lucie Křížková: Ale **myslím**, že je **zvyklej** tady z našeho pořadu.*

Jako prostředky běžné pro každodenní komunikaci mají nespisovné tvarosloví a uvedené zvukové podoby patrně dodat těmto pasážím bezprostřední charakter. Dále jsme tyto prostředky zaznamenali v promluvách, v nichž se mluvčí potýkaly s formulačními problémy (*všichni to máme spojený ehm s tím, že třeba kosti nemusí být v pořádku*). Tyto problémy provázely také jevy jako sebeopravy, pauzy, hezitační zvuky (viz *ehm* v předchozím příkladu) nebo specifická gestikulace; v některých případech bylo předmětem sebeopravy i samo užití nespisovného tvaroslovného prostředku (například v promluvě *aby tam nikde nebyl otačenej otačené místo*).

Prostředek běžný pro každodenní mluvenou komunikaci představuje také spojovací výraz *tak*, který v ní slouží nikoli jako spojka, ale jako obsahově vágní, avšak těžko postradatelný prostředek, který propojuje výpovědi či jejich části. V hodnoceném pořadu tento prostředek v podstatě všechny moderátorky užívaly, na rozdíl například od nespisovného tvarosloví, často a systematicky. Za všechny zaznamenané případy uveďme (interpunkci doplňujeme na základě pravopisných zvyklostí): *Bylo nejmrazivější ráno této zimy nebo toho zimního období, tak kolik bylo stupňů?; Kdyby někdo potřeboval upéct cukroví pro diabetiky a celiaky, tak se dívejte...; Takže kdybychom se doma nedokázali o tom v klidu, rozumně bavit, tak můžeme třeba navštívit kurzy...* Výraz se vyskytoval i v pasážích, jimž z hlediska jazykové podoby zjevně mluvčí věnovaly největší pozornost včetně úvodního přehledu témat, který byl součástí všech zhlédnutých vydání pořadu (*A jestli rádi jezdíte na koloběžkách, tak vás bude zajímat náš další dnešní host.*) Zvláště z toho soudíme, že jej moderátorky považují za prostředek stylově přiměřený pro projev v pořadu typu *Sama doma*.

Užití tohoto prostředku mimo každodenní mluvenou komunikaci je však spíše sporné, protože ve veřejných projevech jsou pro propojení výpovědí a jejich částí určeny jiné

prostředky, například spojky nebo intonační členění. Ve výpovědích jako *Bylo nejmrazivější ráno této zimy nebo toho zimního období, tak kolik bylo stupňů?* za sebe kladené věty další propojení nevyžadovaly. Existuje mezi nimi tematický vztah, nikoli však některý z významových vztahů vyjadřovaných syntaktickými prostředky, jako jsou spojky. Naopak ve výpovědích jako *Kdyby někdo potřeboval upéct cukroví pro diabetiky a celiaky, tak se dívejte již významový vztah vyjádřen je, a to charakterem vedlejší věty, tak je zde nadbytečné.*

Jak bylo uvedeno výše, většina promluv, které mluvčí v pořadu formulují, jsou součástí rozhovorů, jež jsou podle všeho předem promyšleny (moderátorky během nich mimo jiné nahlízejí do poznámek), ale realizovány jsou bezprostředně během živého vysílání, bez možnosti střihu, opakování apod. Ve většině těchto rozhovorů jde o to prezentovat divákům informace nebo ilustrovat nějakou činnost či postup. Tematická škála rozhovorů je velmi široká. V každém ze zhlédnutých vydání zahrnovala jedno tzv. lékařské téma (a to včetně témat značně specializovaných, z webových stránek pořadu citujeme pro ilustraci jedno z nich: *poruchy funkce příštítných tělísek, poruchy metabolismu vápníku a fosforu, onemocnění skeletu*). Dále se rozhovory týkaly kulturních událostí, novinek ve vysílání ČT, životního stylu, technologií, finanční gramotnosti, bytového designu, odívání a podobně. Mezi prakticky demonstrované činnosti patřilo vaření, dále různé rukodělné nebo kosmetické postupy.

Rolí moderátorek v těchto rozhovorech bylo především klást takové otázky, které hostům umožní zformulovat pro diváky informativní odpovědi. V rozhovorech se projevovaly jako empatické a angažované posluchačky, odpovědi hostů v této souvislosti provázely pravidelně slyšitelným přitakáváním prostřednictvím slova *mhm*. Až na zcela ojedinělé výjimky obsah odpovědí hostů dále nekomentovaly, a to ani v případech, kdy host například zvolil v odpovědi jiné téma, než které nastolila otázka, jen výjimečně pokládaly doplňující otázky.

Ve zhlédnutém vzorku pořadů jsme zaznamenali velice kvalitně vedené rozhovory. Pozorovali jsme však také několik formulačních postupů, které kvalitu rozhovoru vzhledem k výše uvedeným cílům poněkud snižovaly. Zvážíme-li šíři témat, jichž se rozhovory týkají, i specializovaný charakter některých z nich, je zřejmé, že pokládat hostům ve všech případech jen relevantní a vhodně formulované otázky představuje velmi složitý úkol. Upozornit tak chceme pouze na opakující se nadužívání ukazovacích zájmen způsobem, který implikuje, že výpověď tematicky navazuje na předchozí průběh rozhovoru, ačkoli taková návaznost neexistuje. Jde o příklady jako *Jak ten pacient byl starý?* nebo *Jaký ten zdravotní stav pacienta byl?* Pacient ani zdravotní stav nebyly v rozhovoru před položením těchto otázek zmíněny, užití ukazovacího zájme *ten* je tedy nenáležitě. Jeho náležité užití naopak ilustruje otázka *Ten parametr ještě pořád platí nebo už ne?* z rozhovoru o hypotékách. Bezprostředně před

položením této otázky hovořil host o tzv. parametru DSTI, který je jedním z ukazatelů, na jejichž základě hodnotí banky způsobilost žadatelů o hypoteční úvěr.

Dalším postupem, na který chceme upozornit, je kladení tzv. zjišťovacích otázek (otázek předpokládajících odpověď ano/ne). Tento typ otázek se zdá klást větší nároky na přesnost formulací moderátorek, tedy i přesnost jejich vzhledu do problematiky, jíž se otázky týkají. Například zjišťovací otázka *A právě všechno, co se týká vápníku a fosforu, to se děje v těch příštích těliscích?*, která v pořadu zazněla, zejména kvůli užitému zájmenu *všechno* přesná nebyla, a host se tak ve své odpovědi věnoval vlastně uvádění otázky na pravou míru. Zavést do rozhovoru téma příštích tělísek – což byl pravděpodobný cíl této otázky – by bývalo bylo možné například otázkami jako *Jak souvisí vápník a fosfor s příšitými tělisky?* Nebo *Jaká je funkce příšitých tělísek?*, které by poskytly hostovi více možností, jak k odpovědi přistoupit.

Shrnutí: Projev všech moderátorek pořadu *Sama doma* hodnotíme jako kultivovaný a profesionální, doporučujeme jim omezit užívání spojovacího výrazu *tak*.

Události v regionech (Brno, Ostrava)

Zpravodajský pořad *Události v regionech* vysílá Česká televize každý všední den na programu ČT1, a to paralelně v pěti mutacích věnovaných různým oblastem České republiky: Praha, sever a východ Čech, jih a západ Čech, Brno a Ostrava. V našem hodnocení se zaměříme na brněnskou a ostravskou verzi pořadu. První z nich informuje o dění v Jihomoravském a Zlínském kraji, druhá pokrývá Moravskoslezský a Olomoucký kraj. Budeme si všimnout jazykového projevu moderátorů a také některých aspektů struktury textu.

Každým vydáním pořadu provází jeden moderátor či moderátorka, jejichž úkolem je uvádět reportáže, číst krátké zprávy nebo vést rozhovory s reportéry či hosty pořadu. V moderování brněnské mutace pořadu se ve sledovaném období střídali Ivana Bártová, Zuzana Petřů a Jakub Vácha, ostravské *Události v regionech* moderovaly Jana Fabianová a Monika Tihlářová.

Jazykový projev všech uvedených moderátorů hodnotíme jako profesionální a kultivovaný. Na rovině hláskosloví a tvarosloví jsou jejich promluvy téměř vždy spisovné a moderátoři v nich užívají slovní zásobu stylově přiměřenou žánru pořadu, a to nejen ve čtených promluvách, ale i v rozhovorech s hosty či redakčními kolegy. Dílčí odchylky od

spisovného projevu zaznamenáváme u většiny moderátorů zejména ve zvukové realizaci promluv. V následujícím textu se zaměříme na některé z nich.

U některých moderátorů se vyskytuje dloužení zejména koncových samohlásek, častěji v rozhovorech než ve čtených promluvách (prodloužení samohlásky značíme :), např. *řekl to:*, *autoři:*, *na jaře:*, *co: cena:*, *za kterou by lidem Veolia: teplo: prodávala:?*, *pokud se stane: a ten balík nepřijde: v čase:*, *který...*, *ve dvou případe:ch*, *do šesti le:t*. Poměrně časté je rovněž krácení dlouhých samohlásek, jež v některých případech souvisí s rychlejším tempem řeči, jindy je zřejmě ovlivněno nářeční výslovností: *příspěvek*, *moravskoslezského*, *v Sokolnicích*, *z čistých zdroju*, *nejasna budoucnost*, *životního prostředí*, *další schuzka*, *a mužeš vysvětlit, proč tedy kraj tu žádost zamítl?*, *co od te očekavate?*, *jake byly*, *jestli byste mohl byt třeba konkrétní*, *hezky večer*. V projevu Jakuba Váchy jsme dále zaznamenali připojování krátké středové samohlásky (značíme ji ə) před některá slova začínající na souhlásku, např. *əzástupci*, *əřada*, *əjde*, *əz minulého*, *ərakouští*, *əzajištěných*, *əna hranicích*, *už əv červnu əv nedalekém Čebíně*.

V promluvách některých moderátorů se koncová hláska mění na znělou pod vlivem následující jedinečné hlásky (j, l, r, m, n, ň), která však ve spisovném projevu asimilaci nespouští, viz např. *kolik lidí* [kolig lidí] místo [kolik lidí], *deset let* [desed let] místo [deset let], *k našemu* [g našemu] místo [k našemu], *zaplatit náhradu* [zaplatid náhradu] místo [zaplatit náhradu], *úřad jako* [úřad jako] místo [úřat jako], *dvanáct lidí* [dvanádzd lidí] místo [dvanáct lidí]. U Moniky Tihlářové jsme zaznamenali nářeční výslovnost psaného *mě* jako [mje] místo spisovné podoby [mňe], např. ve slovech *města* [mjesta], *zaměstnanců* [zamjestnanců] – spisovná je výslovnost [mňesta], [zamňestnanců].

V promluvách moderátorů se dále vyskytují některé případy nevhodného zvukového členění. Nejčastěji se jedná o klesnutí hlasem, signalizující konec výpovědi, v místě, za nímž výpověď dál pokračuje. Toto nelogické členění ztěžuje orientaci v textu, protože posluchač může část následující po klesnutí hlasem napřed mylně interpretovat jako začátek nové výpovědi. Viz následující příklady (klesnutí hlasem značíme ↓, stoupnutí ↑, zdůraznění silnějším přízvukem je označeno podtržením):

Po testovacím režimu od ledna ostrý provoz ↑ a taky pokuty ↓ pro řidiče ↑ kterým naměří ↑ nové radary ↑ v olomouckých částech Chvalkovice a Chomoutov vyšší než povolenou rychlost ↓

Podle portálu Intersucho může nedostatek vody v krajině způsobit pokles výnosů o deset až třicet procent ↓ na Znojemsku ↑ Brněnsku ↑ Vyškovsku a Zlínsku ↓

Přívally sněhu a s tím spojené komplikace v dopravě i energetice ↓ vystřídala velká voda ↓

V projevu Jany Fabianové jsme zaznamenali nadužívání stoupavé intonace uvnitř výpovědí v místech, kde intonační předěl není potřeba, někdy i u několika po sobě jdoucích slov. Tento jev nenarušuje srozumitelnost výpovědí, může však působit rušivě:

Na 900 korun ↑ platby: ↑ zvyšuje i Třinec ↓

... pro řidiče ↑ kterým naměří ↑ nové radary ↑ v olomouckých částech...

Vítězové ↑ na jaře: ↑ zastoupí regiony v celostátním klání ↓

Dále bychom chtěli upozornit na jeden problém týkající se výstavby textu pořadu. Jedná se o strukturu úvodní části brněnské verze Událostí v regionech, která se vyskytovala ve všech zhlédnutých dílech. Po úvodní znělce je uveden přehled hlavních zpráv a témat, o nichž bude pořad pojednávat, poté moderátorka zahájí relaci a pozdraví diváky. Následuje část, která může být z hlediska porozumění textu problematická. Viz např. tuto promluvu moderátorky po vstupním přehledu hlavních zpráv: *S novým týdnem jsou zpět Události v regionech, dobrý den. S kolegou Šimonem Švubem ještě v jejich druhé části zamíříme do Boskovic na Blanensku. Tématem bude školství.* Následuje živý vstup reportéra Š. Švuba z místa reportáže: *Ano. Zastupitelé se teď seznamují s výsledky analýz, které jim pomohou v rozhodování, jestli místní základní školu rozdělit na víc samostatných celků. Detaily už za chvíli.* Poté začíná moderátorka uvádět první zprávu pořadu.

Úsek textu následující po pozdravení diváků svým charakterem patří k předcházejícímu přehledu hlavních zpráv a témat. Pro diváka je matoucí, když moderátorka nejprve představí hlavní zprávy, poté pořad zahájí, pozdraví diváky, následně však avizuje ještě jedno téma pořadu. Taková struktura textu působí nelogicky a nepřispívá k jeho přehlednosti. Matoucí je i následující přímý vstup reportéra, jehož začátek působí nejprve jako úvod vlastní reportáže o jednání boskovického zastupitelstva, která však má podle předcházejících slov moderátorky zaznít až ve druhé části pořadu.

V některých dílech pořadu navíc v daném úseku nejprve chybí informace o tom, že probírané téma přijde na řadu až později, viz např. tuto promluvu moderátorky následující po úvodním přehledu zpráv: *Dnešní témata už znáte, za chvíli přidáme podrobnosti. Hezký podvečer z brněnského studia. A Brna se bude týkat taky novinka, kterou probereme s Martinem Svatoněm. Od ledna si totiž připlatí řidiči, kteří zaparkují tam, kde nemají.* Na to navazuje krátký živý vstup reportéra M. Svatoně: *Odtah je vyjde na zhruba dvakrát tolik co dnes. Podrobnosti už ve čtvrt na sedm.* Moderátorka ve studiu pak doplňuje: *O tom tedy ale až ve druhé části relace.* Následuje první zpráva, resp. téma pořadu.

Z uvedené části promluvy po úvodním pozdravu divák snadno získá dojem, že moderátorka už začíná uvádět první zprávu pořadu. Tento dojem podporuje i navazující přímý vstup reportéra. Teprve z jeho slov *Podrobnosti už ve čtvrt na sedm* a následného potvrzení moderátorky *O tom tedy ale až ve druhé části relace* je zřejmé, že se zatím nejedná o vlastní zprávu, ale pouze o její avizování.

Tvůrcům pořadu doporučujeme zvážit změnu struktury úvodní části relace, tj. přesunutí informace o dalším tématu, která bývá uváděna až po zahájení pořadu, do úvodního přehledu mezi ostatní avizovaná témata.

Na závěr bychom chtěli upozornit na značné množství chyb (překlepů aj.) v textech na stránkách pořadu v i-vysílání. V názvech částí pořadu uvedených v přehledu dílů jsme v brněnské verzi relace zaznamenali např. tyto (v závorkách uvádíme správnou podobu a datum dílu): *Cvičení provodů a policie (psovodů, 9. 10.)*, *Demolice komána v areálu brněnské Mosilany (komína, 11. 10.)*, *Násedky počasí (Následky, 6. 12.)*, *Začaly adventní rotáty (roráty, 12. 12.)*; takto i ve vysílání jako psaný titulek na obrazovce), *Nový ústavní soudci (Noví, 14. 12.)*, *Situace v nemocnicích (nemocnicích, 15. 12.)*, *Nové dojeli na Vysočinu* (z reportáže vyplývá, že na Vysočinu dojely nové vlaky RegioPanter, 4. 7.). Na stránkách ostravské mutace pořadu jsme zachytili tyto chyby: *Čerpní evropských doací před soudem. — Dohoda na podeji oземku ve Studénce. (Čerpání, dotací, prodeji, pozemku, 24. 10.)*, *PŘEHLED ZE SOCLNÍCH SÍTÍ: ... Nácvik hašení elektrmobilu v patrových garážích. (SOCIALNÍCH, elektromobilu, 25. 10.)*, *Komerční klinika bude testova léky (testovat, 8. 12.)*.

Shrnutí: Jazykový projev moderátorů brněnské a ostravské verze Událostí v regionech celkově hodnotíme jako profesionální a kultivovaný. Větší pozornost doporučujeme věnovat zvukové stránce promluv, náležitému intonačnímu členění a také celkové struktuře textu, zejména v úvodní části brněnské verze pořadu.